

Самостійна робота №6

Інструкція до самостійної роботи

Тема: Синтетичні та аналітичні рахунки. Оборотні відомості по рахункам синтетичного обліку.

Мета: Вивчити загальні відомості про синтетичні та аналітичні рахунки, а також про узагальнення відомостей синтетичного обліку

План

1. Синтетичні та аналітичні рахунки. Субрахунки.
2. Взаємозв'язок між ними.
3. Оборотні відомості по рахунках синтетичного обліку.

Рекомендована література:

1. Грабова Н. М. Теорія бухгалтерського обліку: Навч. посібник. – К.: А.С.К., 2002. – 266с., стор. 59-61, 68-74.
2. Швець В. Г. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник. – К.: Знання, 2004. – 447с., стор. 50-51.

Завдання до самостійної роботи:

Законспектувати роботу згідно за наданим планом.

Тематичний контроль: Семінар №2.

Опорний конспект

1. В бухгалтерському обліку рахунки поділяються на синтетичні та аналітичні.

Бухгалтерський рахунок, на якому відображають економічно однорідні засоби або їх джерела в узагальненому грошовому вимірнику називають синтетичними, а облік, який ведеться за допомогою синтетичних рахунків, — синтетичним обліком.

Проте для оперативного управління підприємством потрібна більш детальна інформація про наявність і рух кожного виду засобів та джерел. Її одержують за допомогою аналітичних рахунків. **Аналітичні рахунки призначені для обліку наявності та руху конкретних видів засобів і їх джерел.** Облік, який ведеться за допомогою аналітичних рахунків, називають аналітичним.

Аналітичні рахунки ведуть для розшифрування та уточнення інформації, яка відображена на синтетичному рахунку. Тобто синтетичний рахунок поділяється на аналітичні рахунки, їх кількість за кожним

синтетичним рахунком підприємство визначає самостійно залежно від потреби деталізації облікової інформації. В синтетичному обліку використовують тільки грошовий вимірник, а в аналітичному обліку — також грошовий, але паралельно, за потреби, використовують і натуральні та трудові вимірники.

Приклад:

Синтетичний рахунок 20 «Виробничі запаси», сальдо 12500 грн.

Аналітичні рахунки до нього:

- цегла – 9500 грн.
- бензин – 1200 грн.
- шпалери – 1800 грн.

Часто виникає необхідність у додатковому групуванні аналітичних рахунків за певною ознакою у межах синтетичного рахунку. Таке групування називається субрахунком. Субрахунок — теж синтетичний рахунок, але такий, який об'єднує відповідні групи аналітичних рахунків і водночас узагальнюється синтетичним рахунком. Наприклад субрахунок 203 «Паливо» об'єднує аналітичні рахунки: кам'яне вугілля, бензин, дизпаливо. Одночасно субрахунок «Паливо» належить до складу синтетичного рахунку «Виробничі запаси».

Таким чином, діє трирівнева вертикальна структура бухгалтерських рахунків: перший рівень — синтетичні рахунки; другий рівень — субрахунки; третій рівень — аналітичні рахунки.

2. Між синтетичними та аналітичними рахунками є прямий взаємозв'язок, оскільки на них відображається одна й та сама інформація, але з різним ступенем деталізації: на синтетичному рахунку — в узагальненому сумарному вираженні, на аналітичних рахунках — у конкретизованому вираженні за сумою і, за необхідності, в натуральних і трудових вимірниках.

Якщо синтетичний рахунок активний, то і всі аналітичні рахунки, які ним об'єднуються, також активні. Аналогічно і щодо пасивних рахунків.

Залишки за аналітичними рахунками узагальнюються на синтетичному рахунку, тому сума залишків усіх аналітичних рахунків має дорівнювати залишку за синтетичним рахунком, до якого вони були відкриті.

Господарські операції відображаються на синтетичному й аналітичному рахунках за єдиним правилом, тобто якщо синтетичний рахунок дебетується, то й аналітичні рахунки (один або декілька) дебетуються на цю ж загальну суму. Аналогічно і за кредитом рахунків.

Сума оборотів за дебетом і кредитом всіх аналітичних рахунків має дорівнювати оборотам за дебетом і кредитом синтетичного рахунку, який об'єднує відповідні аналітичні рахунки. **Між аналітичними рахунками кореспонденції немає**, вона є тільки між синтетичними рахунками. Аналітичні рахунки включають безпосередньо в синтетичний рахунок.

3. Оборотна відомість по синтетичних рахунках є способом узагальнення даних поточного бухгалтерського обліку з метою перевірки повноти і правильності облікових записів і складання балансу, а також отримання узагальненої інформації про наявність і зміни господарських ресурсів та джерел їх формування, необхідної для управління діяльністю господарства.

Оборотна відомість по синтетичних рахунках будується у вигляді багатографної таблиці, у першій графі якої записують назву рахунків, а в наступних графах – дебетові і кредитові залишки на рахунках на початок місяця, обороти по дебету і кредиту кожного рахунка за місяць, а також залишки на рахунках на 1 число наступного за звітним місяця. В кінці оборотної відомості по кожній із граф визначають підсумки.

Оборотна відомість за вересень 20__ року

Рахунок	Сальдо на 1.09.20__		Оборот за вересень		Сальдо на 1.10.20__	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
Разом:						

Оборотна відомість по синтетичних рахунках має велике контрольне значення для перевірки правильності і повноти облікових записів на рахунках. Це ґрунтуються на одержаній в ній **трьох пар рівних між собою підсумків**: рівність підсумків по дебету і кредиту рахунків на початок місяця; рівність підсумків оборотів по дебету і кредиту рахунків за місяць; рівність підсумків залишків по дебету і кредиту рахунків на кінець місяця.

Рівність підсумків першої пари граф зумовлена рівністю активу і пасиву балансу, який є підставою для запису початкових залишків на активних і пасивних рахунках.

Рівність підсумків другої пари граф зумовлена подвійним записом операцій, згідно з яким кожна операція в однаковій сумі записується по дебету і кредиту різних рахунків.

Третя рівність зумовлена двома попередніми рівностями: якщо початкові залишки на рахунках рівні між собою, а також рівні суми оборотів, то і залишки активних і пасивних рахунків на кінець місяця в підсумку повинні бути рівні між собою.

Порушення цих рівностей свідчить про помилки, допущенні в облікових записах або при складанні самої оборотної відомості.

Значення оборотної відомості:

1) узагальнююче значення – це спосіб узагальнення даних поточного бухгалтерського обліку;

2) контрольне значення полягає в тому, що за допомогою оборотної відомості по синтетичних рахунках можуть бути виявлені в облікових записах **помилки, зумовлені порушенням правила подвійного запису**. Коли помилка виходить за межі порушення правила подвійного запису, то оборотна відомість не забезпечує її виявлення (наприклад, якщо бух.проводка складена невірно, або невірно записана сума проводки);

3) оборотну відомість по синтетичних рахунках використовують для складання бухгалтерського балансу на наступну звітну дату.